

אפוורקי טספאיסיוס ו-5 אחרים
כולם ע"י עו"ד עודד פלר ו/או אבינעם כהן
מ"משנה" – המרכז הקליני למשפט וחברה
בית הספר למשפטים ע"ש חיים שטריקס
המסלול האקדמי המכללה למנהל
שד' יצחק רבין 7, ראשון לציון
טל': 052-2541763; פקס: 077-4701563
דוא"ל: odedfe@colman.ac.il

העותרים

נ ג ד

1. נציבת בתי הסוהר
2. מנהל "מרכז השהייה חולות"
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טל': 02-6466590; פקס: 02-6467011

המשיבים

תגובה מקדמית מטעם המשיבים

בהתאם להחלטת כב' השופט י' דנציגר מיום 1.6.16, ולארכות שניתנו, מוגשת בזאת תגובתם
המקדמית של המשיבים לעתירה שבכותרת.

1. עניינה של העתירה, בבקשת העותרים להורות למשיבים לבוא וליתן טעם, כדלקמן:

א. מדוע לא יותקנו מחשבים לשימושם של כל השוהים בכל אחד
מהאגפים ב"מרכז השהייה חולות" (להלן – מתקן חולות);

ב. מדוע לא יחובר מתקן חולות לרשת אינטרנט אלוטית לשימוש
חופשי של השוהים."

הווה אומר, העתירה שבענייננו אינה מעלה שאלות חוקתיות כנגד עצם הפעלתו של
המרכז, ומתמקדת בעיקר ובפרט בהחלטת המשיבים שלא להתקין על חשבון המדינה
מחשבים לשימושם של השוהים במרכז השהייה, וכן שלא להתקין במרכז השהייה רשת
אינטרנט לשימוש חופשי של השוהים.

2. המשיבים יטענו כי דינה של העתירה להידחות, שכן לא עלה בידי העותרים להצביע על
עילה כלשהי להתערבות בשיקול דעתם של המשיבים בעניין מושא העתירה.

3. יצוין כבר עתה, כי השוהים במרכז רשאים להכניס למתחם מחשבים ניידים וכן טלפונים סלולריים. ואכן, לרובם המכריע טלפונים סלולריים, וחלקם מחזיקים גם במחשבים ניידים. כיום, בעקבות כניסתם של שוהים חדשים למרכז ועם יציאתם של אחרים ממנו, ברשותם של השוהים כ-200 מחשבים ניידים; אולם עד לפני מספר חודשים, וקודם לתחלופה זו, היו ברשותם של השוהים למעלה מ-1,600 מחשבים ניידים. נבהיר, כי שוהה המבקש להכניס טלפון סלולרי או מחשב נייד רשאי לעשות כן בהתאם להוראת הפעלה מספר 9 שעניינה הכנסת חפצים למרכז השהייה.
- המשיבים יטענו כי בניגוד לנסיונה של העתירה לצייר תמונת מצב לפיה השוהים במרכז מנותקים מעולם המחשבים והתקשורת, הרי שבפועל נתוני החזקת המחשבים והטלפונים הסלולריים, מלמדים כי ההיפך הוא הנכון. הנה כי כן, נתונים אלו תומכים באופן ממשי בדחיית העתירה, כמו-גם נתונים עובדתיים נוספים שיוצגו בהמשך. לא כל שכן, מקום בו לא עלה בידי העותרים להציג תשתית משפטית שיהיה בכוחה להצדיק את מתן הסעדים המובקשים בעתירה.
4. העותרים מנסים לבסס את החיוב בהתקנת מחשבים ורשת אינטרנט חופשית לשימוש השוהים בלא עלות, בטענה כי קיים מחסור בפעילויות ובטלוויזיות (ראו סעיף 5 לתצהירו של העותר 1), וכי אין במקום קליטה סלולרית טובה וגישה לאינטרנט.
5. דין טענותיהם של העותרים להידחות, הן במישור העובדתי הן במישור המשפטי.
6. המשיבים יטענו כי אין כל עילה משפטית היכולה להצדיק חיובם בהתקנת והפעלת תשתית מחשבים ואינטרנט במימון המדינה במרכז השהייה. עתירתם של העותרים, הן במישור העובדתי והן במישור המשפטי, לוקה בכוללניות ואין בה את מידת הקונקרטיזציה היכולה לשאת את הסעדים המבוקשים בה.
- לשון אחרת - לא הוצגה בעתירה כל הנמקה משפטית מתחום המשפט המינהלי (לא כל שכן החוקתי) היכולה להוות עוגן ומשען לטענות העותרים בדבר חובת המדינה להעניק את שהתבקש בעתירה - והדברים נכונים שבעתיים, מקום בו משמעות קבלת הסעדים כרוכה בעלות תקציבית גבוהה ביותר. כך, למשל, העלות המשוערת להתקנת רשת אינטרנט אלחוטית מסתכמת בכ-3.3 מיליון ₪, אף ללא חישוב עלות האחזקה השוטפת של מערך כאמור.
7. ונזכיר, השוהים במרכז השהייה רשאים להכניס מחשבים ניידים ומכשירים סלולריים לתחום המרכז, ואכן רוב-רובם של השוהים עושים כן. הווה אומר, כללי ההפעלה של מרכז השהייה מאפשרים לשוהים המעוניינים בכך לממש את נגישותם למחשב ולרשת האינטרנט, על חשבונם ובאמצעות ציודם האישי.

לטענת העותרים, אין די בכך. לשיטתם, חלה חובה על המדינה להעמיד לרשות השוהים במרכז פתרונות נגישות למחשבים ולממן רשתות אלחוטיות על חשבונה. המשיבים יטענו, כי טענתם זו של העותרים היא מרחיקת לכת ואינה נתמכת באדנים נורמטיביים כלשהם – ולא בכדי לא עלה בידי העותרים לתמוך טיעוניהם בתקדימים משפטיים. במונחיו של המלומד הוהפלד, פשיטא כי קביעה בדבר קיומה של חובה מצמיחה מנגד קיומה של זכות. ואם כך הדבר, הרי שטענת העותרים לקיומה של חובה על המדינה להתקין על חשבונה מחשבים ומערכת אינטרנט חופשית במרכז השהייה, שקולה היא מבחינה נורמטיבית לקביעה לפיה עומדת לעותרים זכות שכזו בדיון. אלא מאי!! לא עלה בידי העותרים להצביע על עיגונה של זכות כאמור במסגרת המשפט הנוהג בישראל.

מה-גם, שמרבית השוהים מתזיקים בטלפונים סלולריים, וכן כ-200 מהם מחזיקים במחשבים ניידים. בעניין זה, יוער, כי עד לפני מספר חודשים (כפי שהוסבר לעיל), ובתוך כך גם במועד הגשת העתירה, החזיקו השוהים במרכז למעלה מ-1,600 מחשבים ניידים.

8. בנוסף, ברחבי המרכז קיימים 24 מועדונים לרווחת השוהים, כאשר בכל מועדון מותקנים 3 מכשירי טלוויזיה. בהקשר זה יודגש, כי בכל שנות פעילותו של המרכז לא נצפה עומס במועדונים, וכן לא נשמעו תלונות על מחסור במכשירי טלוויזיה.

מלבד זאת, בכל אגף במרכז מותקנים 8 מכשירי טלפון ציבוריים ניחים (המופעלים באמצעות כרטיסי חיוג וטלכרט), לרווחת השוהים ולשימושם. יצוין כי השוהים אינם נוהגים להשתמש במכשירי הטלפון הציבוריים, ולא עלו תלונות על מחסור כלשהו.

בהקשר זה יצוין עוד, כי בניגוד לנטען בעתירה, באזור בו ממוקם המרכז ישנה קליטה סלולרית טובה, לרבות אפשרות לגלישה סלולרית באמצעות חבילות גלישה (ברכישה מחברות הסלולר). עדות לכך ניתן למצוא בעובדה שבמהלך השנתיים בהן פועל המרכז לא עלתה כל תלונה או בקשה בכתב בעניין זה מצד השוהים במרכז, מלבד פנייתם של העותרים דנן.

9. כן יצוין, כי במרכז השהייה מתקיימות פעילויות שונות ומגוונות מתחומי החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי. הפעילויות כוללות בין היתר, קורסי הכשרה מקצועית, כיתות ללימודי אנגלית ומתמטיקה, חוגים ועוד. לא למותר להוסיף בהקשר זה, כי ההיענות לפעילויות הקיימות נמוכה יחסית. כמו כן, ברחבי המרכז קיימים מגרשי ספורט, וכן עומד ציוד ספורט מגוון לשימוש השוהים (ליתר הרחבה, ראו תגובת המשיבים בבג"ץ 4388/16 המוגשת במקביל לתגובה זו).

10. מלבד כל האמור, מרכז השהייה פתוח לאורך מרבית שעות היום – החל מהשעה 06:00 בבוקר ועד לשעות הערב המאוחרות. אם כן, במשך כ-16 שעות ביממה, השהים רשאים לצאת ולהיכנס למרכז השהייה כאוות נפשם ובאופן וולונטרי. ואכן, כ-70% מן השהים יוצאים מהמרכז לפרקי זמן שונים במהלך היום. חלקם אף עוזבים את המרכז למשך מרבית שעות היממה, ושבים אליו רק לעת ערב. אף בכך יש כדי להקהות עד מאוד מעוקצה של טענת העותרים, בדבר ניתוק לכאורה מהנעשה מחוץ למרכז השהייה.
11. מכל האמור לעיל עולה, כי המשיבים פעלו ועודם פועלים בסבירות רבה, תוך הפעלת שיקול דעתם המנהלי, לאספקת שירותים שונים לרווחת השהים. כאמור בפתח הדברים, העתירה שבענייננו אינה מעלה שאלות חוקתיות כנגד עצם הפעלתו של המרכז, ומתמקדת בעיקר ובפרט בשאלות מתחום המשפט המנהלי.
- כידוע, בית המשפט הנכבד לא יתערב באופן הפעלת שיקול הדעת המנהלי, אלא רק במקום בו שיקול הדעת המופעל חורג ממתחם הסבירות באופן קיצוני. המשיבים יטענו כי העתירה דן אינה מלמדת על חוסר סבירות במעשה הרשות המנהלית, וממילא לא במידה המצדיקה את התערבותו של בית המשפט הנכבד.
- אשר על כן, המשיבים יטענו כי דין העתירה להידחות, תוך חיוב העותרים בהוצאות.
12. טרם חתימה יצוין כי העותרים 1-4 דן אינם שוהים עוד במרכז השהייה. העותר 1 אינו שוהה במרכז השהייה מיום 18.8.16; העותר 2 אינו שוהה בישראל מיום 26/07/16; העותר 3 אינו שוהה במרכז השהייה מיום 22.9.16; העותר 4 אינו שוהה במרכז השהייה מיום 20.10.16.
13. תגובה מקדמית זו נתמכת בתצהירו של גונדר משנה שלום יעקב, מנהל מרכז השהייה חולות.

היום, ט"ז חשוון תשע"ז

17 נובמבר 2016

פנחס גורט, עו"ד

עוזר לפרקליט המדינה

רון רוזנברג, עו"ד

סגן בכיר בפרקליטות המדינה